

§

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж 1159/19
27.02.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Драгане Миросављевић и Веселинке Милошевић, чланова већа, у парници тужиље АА, против туженог “Сава неживотно осигурање” а.д.о. Београд, Булевар војводе Мишића бр.51, кога заступа пуномоћник адвокат АБ, адреса за пријем писмена фах 244 пошта 6 Београд, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 1289/18 од 23.05.2018. године која је исправљена решењем истог суда П 1289/18 од 15.11.2018. године, у седници одржаној 27.02.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 1289/18 од 23.05.2018. године, исправљена решењем истог суда П 1289/18 од 15.11.2018. године у делу става првог изреке којим је обавезан тужени да тужиљи на име накнаде штете због повреде части и угледа исплати износ од 50.000,00 динара са законском затезном каматом од 23.05.2018. године до исплате, док се у преосталом делу тог става изреке наведена пресуда **ПРЕИНАЧУЈЕ** тако што се одбија захтев за накнаду штете због повреде части и угледа за износ од још 20.000,00 динара са законском затезном каматом од 23.05.2018. године до исплате.

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиље и **ПОТВРЂУЈЕ** наведена пресуда у ставу другом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка из трећег става изреке наведене пресуде тако што се обавезује тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 7.800,00 динара са законском затезном каматом од 23.05.2018. године до исплате у року од 15 дана од дана пријема ове одлуке.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиље и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 1289/18 од 23.05.2018. године која је исправљена решењем истог суда П 1289/18 од 15.11.2018. године ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиљи на име накнаде штете због повреде части и угледа исплати износ од 70.000,00 динара са законском затезном каматом од 23.05.2018. године до исплате. Другим ставом изреке делимично је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се обавеже тужени да тужиљи на име накнаде штете због повреде части и угледа исплати износ од још 330.000,00 динара као разлику између траженог износа од 400.000,00 динара и досуђеног износа од 70.000,00 динара са законском затезном каматом од 23.05.2018. године до исплате, као неоснован. Трећим ставом изреке обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 18.350,00 динара са законском затезном каматом од 23.05.2018. године до исплате.

Благовременом жалбом тужиља је побијала други став изреке наведене пресуде због погрешне примене материјалног права.

Благовременом жалбом тужени је побијао први и трећи став изреке наведене пресуде из свих законских разлога.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 386 ЗПП (“Службени гласник РС” бр.72/11 са каснијим изменама и допунама) Апелациони суд је нашао да жалба тужиље није основана, а да је жалба туженог делимично основана.

Првостепени суд при доношењу побијане пресуде није учинио неку од битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 ЗПП на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, а неосновано се жалбом туженог указује на битну повреду поступка из тачке 12 ове законске одредбе. Разлози првостепеног суда о битним чињеницама су јасни и потпуни, међусобно сагласни и непротивречни садржини изведених доказа, тако да се њена законитост и правилност могу испитати.

Оценом изведених доказа првостепени суд је утврдио да је тужиља, као адвокат на основу пуномоћја заступала тужиоце, као странке у парници пред Општинским судом у Мионици П 286/09 (ранији број П 161/09), тако што је поднела тужбу против а.д.о. “Сава осигурање” поводом саобраћајне незгоде која се догодила 03.05.2006. године у којој су се сударила два моторна возила у покрету, од којих је једно возило било осигурано код туженог и у којој је страдала сада пок. ПП супруга, односно мајка и ћерка тужилаца, као треће лице у моторном возилу, а ради накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова услед смрти блиског лица. Тужени се у тој парници изјаснио поднеском од 29.06.2009. године, предлажући да суд позове “Миленијум осигурање” а.д.о. да ступи у парницу у својству умешача, који је затим поднеском од 05.11.2009. године доставио изјашњење на наводе тужбе. Тужиља је као пуномоћник тужилаца у тој парници 09.12.2009. године предала Општинском суду у Мионици поднесак са повлачењем тужбе, наводећи да су у току поступка 31.10.2009. године парничне странке закључиле вансудско поравнање којим су у целини намирени у потраживању које је предмет спора, а поравнање је доставила у прилогу, тако да је решењем Општинског суда у Мионици П 286/09 од 10.12.2009. године утврђено да је тужба у тој парници повучена. Осим тога тужиља је као пуномоћник тужилаца поднела тужбу Првом општинском суду у Београду дана 28.02.2008. године против туженог

а.д.о. “Миленијум осигурање” ради накнаде нематеријалне штете за душевне болове због смрти блиског лица и накнаде материјалне штете на име трошкова сахране, подушја и подизања надгробног споменика поводом смрти пок. ПП која је погинула 03.05.2006. године у Мионици, као путник-треће лице у моторном возилу у саобраћајној незгоди два моторна возила у покрету од којих је једно возило било осигурано код туженог у тој парници. Наведени предмет је заведен под пословним бројем П 46325/10 у Првом општинском суду у Београду (касније спојен са парницом П 7272/11). На првом рочишту за главну расправу 16.03.2009. године донето је решење о прекиду поступка у односу на ПП1 која је у међувремену преминула, а следећа рочишта 08.04.2009. године и 14.05.2009. године су одложена због спречености поступајуће судије. Тужени “Миленијум осигурање” а.д.о. Београд је поднеском од 28.01.2010. године обавестио суд да су тужиоци поводом истог штетног догађаја поднели тужбе против различитих осигуравача и то пред Општинским судом у Мионици у предмету П 161/09, у ком поступку је тужени “Миленијум осигурање” а.д.о. приступио као умешач на страни туженог, те је суду доставио споразум о закљученом вансудском поравнању између тужиоца и “Сава осигурања” од 31.10.2009. године. Тужилја је као пуномоћник тужилаца 29.04.2010. године обавестила суд да повлачи тужбу за део тужбеног захтева који се односи на накнаду нематеријалне штете а да остаје код захтева за накнаду материјалне штете. Решењем на рочишту за главну расправу 20.10.2011. године предмету је спојен предмет Првог основног суда у Београду П 7272/11 по тужби од 05.04.2011. године, која је поднета од стране тужиоца АА1 преко пуномоћника, овде тужилје као адвоката против туженог а.д.о. “Сава осигурање” ради накнаде материјалне штете, трошкова сахране и издавања подушја за пок. ПП која је страдала у саобраћајној незгоди дана 03.05.2006. године. “Миленијум осигурање” а.д.о. Београд је поднеском од 21.07.2011. године приступио као умешач наведеној парници. Дана 27.02.2012. године суду је достављен поднесак туженог “Сава осигурања” а.д.о. који је потписала дипломирани правник СС у коме се између осталог наводи да “поступак адвоката-специјалисте у области осигурања гђе АА да преварно поступа према Друштвима, нарочито према овде друготуженом који је у свему коректно поступио и понудио и закључио поравнање са тужиоцима пред Општинским судом у Мионици, немајући појма о томе да тужиоци већ две године воде поступак пред судом у Београду, а да се то не помене од стране колегинице, стварно нема премца у пракси и искуству пуномоћника туженог који 25 година ради ове послове, осим да истакне да ће се њени предмети са посебном пажњом уз очекивање преваре свакако и у свему посебно проверавати. Колегиница специјалиста је вероватно по томе специјална и стручнија од других.” Поступак је у тој парници окончан пресудом Првог основног суда у Београду П 46325/10 од 10.12.2012. године којим је тужбени захтев делимично усвојен. Осим тога утврђено је да је тужилја писаним путем колегиници СС упутила допис 08.03.2012. године у којем је позива да јој на прикладан начин упути извињење за наводе изнете у поднеску од 27.02.2012. године. Тужилја је такође дописом који је упутила генералном директору туженог 27.10.2014. године поводом поднеска у предмету Првог основног суда у Београду П 46325/10, а који је саставила СС позвала туженог да јој накнади нематеријалну штету због повреде части и угледа на који је тужени одговорио поднеском од 24.11.2014. године наводећи да је захтев размотрен те да тужени сматра да нема основа за накнаду нематеријалне штете. Тужилја је на Правном факултету-Унион у Београду дана 03.08.2006. године бранила специјалистички рад под називом “Уговор о обавезном осигурању од одговорности за штете причињене употребом моторног возила” и стекла стручни назив специјалисте у области осигурања и накнаде штете. Тужилја је саслушана као странка навела да је због свега наведеног осећала психичку патњу, да се није лечила, а тужбу је поднела тек

2015. године, јер је покушавала мирним путем да добије одређену сатисфакцију.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је тужени у поднеску који је предат Првом основном суду у Београду 27.02.2012. године у предмету П 46325/10 изнетим наводима повредио част и углед тужиље, с обзиром да се бави адвокатуром, а да је у поднеску њено поступање окарактерисано као преварно, с тим да ће се такво преварно понашање очекивати и у неким будућим случајевима. Тужиља је као адвокат и пуномоћник заступала тужиоце у предметима против осигуравача возила ради накнаде штете, а који су солидарни дужници према трећим лицима у смислу члана 178 став 4 Закона о облигационим односима, што је осигуравајућим друштвима морало бити познато, при чему тужиоци у вези са истим штетним догађајем нису два пута наплатили исту штету. Спорни поднесак је саставила и потписала тада правни заступник туженог СС, а сада шеф правне службе, па како у датим околностима није поступала како је требало, то је тужени у смислу члана 170 став 1 ЗОО пасивно легитимисан у овој парници. Осим тога првостепени суд је оценио да је тужиља, као пуномоћник тужилаца у парницама поводом истог штетног догађаја водила поступке у законом дозвољеним оквирима, имајући у виду да поверилац из штетног догађаја има право да бира од ког дужника ће наплатити накнаду штете и тек када од једног солидарног дужника наплати штету обавеза престаје према другом солидарном дужнику. Иако странке у судском поступку морају да трпе сукоб мишљења, првостепени суд је нашао да тужени у конкретном случају наводима у поднеску није изнео супротан став, као странка у поступку, већ је поступање тужиље окарактерисао као преварно, а стечен стручни назив специјалисте тужиље је у предметном поднеску истакао на подругљив начин. Са друге стране изнети наводи су садржани у поднеску који је предат суду, те су на тај начин били доступни ограниченом броју лица, учесницима тог поступка или лицима којима су они то пренели. Сходно наведеном првостепени суд је применом члана 200 Закона о облигационим односима одмерио превичну новчану накнаду нематеријалне штете због повреде части и угледа у износу од 70.000,00 динара.

По налажењу Апелационог суда првостепени суд је правилно и потпуно утврдио чињенично стање, које се жалбеним наводима туженог не доводи у сумњу, а затим правилно закључио применом материјалног права да тужиља има право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због повреде части и угледа, који су последица навода изнетих у поднеску туженог у судском поступку у коме је тужиља, као адвокат и пуномоћник заступала тужиоце.

Имајући у виду утврђено чињенично стање правилно је првостепени суд оценио наводе, које је тужени изнео у поднеску суду од 27.02.2012. године о тужиљи, као подобне да повреде њену част и углед, па посматрајући контекст у ком су изнети, односно да су изнети у судском поступку, у ком је заступник туженог штитила интересе странке коју заступа, али и да је поступање тужиље као пуномоћника тужилаца у судским поступцима поводом истог штетног догађаја било у законским оквирима, то је правилно закључио да тужиља има право на накнаду нематеријалне штете сходно одредби члана 200 Закона о облигационим односима.

Одредбом члана 170 став 1 Закона о облигационим односима прописано је да за штету коју запослени у раду или у вези са радом проузрокује трећем лицу одговара предузеће у коме је запослени радио у тренутку проузроковања штете, осим ако докаже да је запослени у датим околностима поступио онако како је требало, а одредбом члана

171 став 1 да се одредбе претходног члана примењују и на друге послодавце у погледу одговорности за штету коју запослени који код њих раде проузрокују у раду или у вези с радом.

Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода у члану 10. предвиђа да свако има право на слободу изражавања. Ово право укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примања и саопштавања информација и идеја без мешања јавне власти и без обзира на границе (став 1.). Члан 10 обухвата све облике изражавања и штити не само суштину изражених идеја и информација, већ и начин на који се оне преносе. Пошто коришћење ових слобода повлачи за собом дужности и одговорности, оно се може подвргнути формалностима, условима, ограничењима или казнама прописаним законом и неопходним у демократском друштву у интересу, поред осталог, заштите угледа или права других. Ограничење слобод изражавања у конкретном случају је тежило легитимном циљу заштите угледа тужиле. Тврдња да тужилца "преварно поступа према Друштвима... да ће се њени предмети са посебном пажњом уз очекивање преваре свакако и у свему посебно проверавати... колегиница специјалиста је вероватно по томе специјална и стручнија од других" није изнета у конструктивном контексту, као расправа о професионалном понашању адвоката који се активно бави адвокатуром, што би могло бити питање од јавног значаја имајући у виду улогу адвоката у прописном спровођењу поступка, већ као израз омаловажавања тужиле као пуномоћника супротне стране.

Код утврђене чињенице да је тужени поводом наведеног штетног догађаја био солидарни дужник према трећим оштећеним лицима, поред другог осигуравача "Миленијум осигурање", у смислу члана 178 став 4 ЗОО, а да је чланом 414 став 1 ЗОО прописано да сваки дужник солидарне обавезе одговара повериоцу за целу обавезу и поверилац може захтевати њено испуњење од кога хоће све док не буде потпуно испуњена, али кад један дужник испуни обавезу, она престаје и сви се дужници ослобађају, то су као неосновани оцењени сви жалбени наводи туженог да је тужилца, као пуномоћник тужилаца покренула три судска поступка поводом истог штетног догађаја, те да о томе није обавестила суд, нити противну страну. У таквој ситуацији тужени у таквим парницама имају могућност сходно процесним правилима ЗПП да обавесте треће лице о отпочетој парници, односно узимања учешћа у својству умешача у таквим парницама, јер када се ради о постојању солидарне обавезе из истог штетног догађаја, у случају исплате, регрес исплатиоца остварује се сходно одредбама 208 ЗОО. С обзиром да се радило о судским поступцима, да је тужени као солидарни дужник имао на располагању процесне могућности за обавештавање другог солидарног дужника о постојећој парници и извршеним вансудским исплатама накнаде штете, то су као неосновани оцењени и сви жалбени наводи туженог да првостепени суд није одговорио на питање, да ли је тужилца имала намеру да себи или другом прибави противправну имовинску корист на начин што је прикривањем чињеница одржавала у заблуди и суд и тужене, као осигураваче. Међутим, како се у конкретном случају ради о наводима, који су изнети у судском поступку, да је ограничен број лица којима су изнети наводи били доступни, то је првостепени суд погрешно применио материјално право када је одмерио висину накнаде нематеријалне штете за душевне болове због повреде части и угледа у конкретном случају. По налажењу Апелационог суда правична новчана накнада нематеријалне штете у конкретном случају, имајући у виду све утврђене околности од којих зависи висина штете, износила је на дан пресуђења 50.000,00 динара, а који износ представља адекватну сатисфакцију, при чему се мора водити рачуна да висина накнаде не погодује тежњама које нису спојиве са њеном

природом и друштвеном сврхом. Због тога су сви жалбени наводи тужиље којима се оспорава висина накнаде, оцењени као неосновани.

Како је првостепена пресуда делимично преиначена, то је на основу члана 165 став 2 ЗПП одлучено о целим трошковима поступка, тако што су тужиљи признати трошкови на име судске таксе за тужбу и пресуду у износу од по 3.900,00 динара, а према вредности предмета спора са којом је успела у овој парници, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, док тужиљи не припадају трошкови који су настали поводом њеног предлога за враћање у пређашње стање, који није последица поступања туженог, већ случаја који се тужиљи догодио.

Имајући у виду да је жалба тужиље неоснована и делимичан успех туженог са жалбом, то им нису признати трошкови другостепеног поступка, па је на основу члана 165 став 1 ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа-судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић